

DISTINCTIO VII.

De Vitiis Charitatis oppositis.

QUESTIO I.

De Odio Dei, & Proximi.

SUMMARIUM.

- 1 Deus secundum se non est odio habere, sed solus quod effectus sis.
- 2 Odium Proximi, duplex, persona seu Odiū inimicitia, & qualitatis seu odii abominationis.
- 3 Odium Dei, quale peccatum?
- 4 Odium Proximi est ex genere suo mortale.
- 5 Potest per accidentem fieri veniale.
- 6 Odium inimicitia semper illicitum, non sic odium abominationis.
- (a) Ut dictum dicit. 6. n. 25.
- 7 Corollaria de odio inimicitia, seu persona;
- 8 Et de Odio qualitatis persona, quod vocant abominationis.
- 9 Optare fieri mortales a Deo, quando non sit peccatum?
- 10 Cavenda quoad propostum quadam Propositiones damnata.
- 11 Ratio damnationis refutatur.
- 12 Aliis Propositiones damnata.
- 13 Maledictio, quale peccatum sit?
- 14 Ex cui virtute repugnat?
- 15 De inuidia. Acedia, remissio.
- (b) Tract. 3. diff. 3. q. 4. & 7. per totum.

1. A dvertendum, quod Deus dupl. citer considerari posse: primo secundum se, ut est summum, ac infinitum Bonum; & secundum se ipsum Deo haberi: nam ubi nulla est ratio mali, ibi nullus potest esseactus odio. Deinde potest Deus considerari quoad effectus suos, quatenus scilicet punit peccatores, legat ac praecipit carnae contraria posuit, immittit calamitates huius saeculi diversas, & tandem transgreditores mandatorum suorum aternaverit crucis in inferno: & hoc pacto dannos, & nonnulli perversi homines, Deum odio prefiguntur.

2. Advertendum ulterius, quod odium proximi duplex esse posse. Unum dicitur Odiū persona, quo persona cuiplata nobis dif-

plicenti malum volumus, quatenus ipsi malum est. & hoc alio nomine dicitur *Odium inimicitia*. Alterum appellatur *Odium qualitatis*, quo persona averatur duxit secundum malum ipsi adjacentem, quod nobis vel alii contrarium est, non autem secundum seipsum & hec vocant *Odium abominationis*. Layman l. 2. q. 3. c. 8. n. 1. & alii.

3. CONCL. I. Odium Dei est peccatum gravissimum Charitati oppositum, neque illud ob parvitatem materiae potest fieri veniale. Ita Bonacina diff. 3. de *Proprietate Dei* caligi. q. 4. pan. ult. & alii. Ratio est: quia quilibet odium in Deum repugnat summe ejus Bonitatis.

4. CONCL. II. Odium proximi ex genere suo est peccatum mortale, oppositum Charitati. Ita communis. Ratio est: quia feci virtute Charitatis Deum & proximum diligimus, ita acribus Charitati oppositus homo Deum & proximum detestatur; ergo & odium proximi est ex genere suo peccatum mortale, cum opponatur excellentissime virtuti Charitatis.

5. Dicitur, ex genere suo. Siquidem odium proximi potest fieri veniale, tum ob imperfectionem animi confessum, seu indeliberationem actus (quod etiam in odio Dei locum habet) tum ob parvitatem materiae: ut si quis leve malum alicui optet, aut si levem aliquam deliciationem seu modicam aversionem habeat ergo proximum: hic enim non peccat mortaliter. Idem dicendum etiam, si quis fatidum, indignationem, & quandam modicam aversionem concipiatur erga eos, qui nobis spiritualia confundunt, puta erga Concionatores, Confessarios, &c.

6. CONCL. III. Etsi interdum licitum sit, hominibus mali, sive peccatoribus, ex odio abominationis, seu ob qualitates pravas ipsiis adiunctas, optare malum, v.g. ut fur Reipublicae noxiis suspendatur; non quidem hoc optando, quatenus malum ipsius est, sed quatenus boni rationem haberet, atque inde majora mala impenduntur (a) nihilominus odium inimicitia, quo personam proximi odio habemus, Charitati temperatur, ut dictum Concl. praeceps. Hinc

7. In-

QUEST. II. De Odio Dei, & Proximi.

147

peccato mortali de vita aliquius tristari, & de illius morte naturali gaudere, illam insensib[us] affectu petere, & desiderare; non quidem ex delicia persona, sed ob aliquod temporalis sollementum. Ita Propositio damnata.

1. Ratio hujus damnacionis est: quia quamvis ordinata, & salva Charitate fieri valeat, quod quis faveat ob bonum spirituale ipsius, vel alterius, aut propter bonum commune Republicae, vel etiam ad evitandum ingens malum temporale, opteret alteri mortem, vel aliquod temporale incommunum, prout notat tum Doctor Angelicus 2.2. 9.7.6. art. 1. & 3. diff. 10. art. 1. tum Doctor Sulbilis 3. diff. 30. q. un. (In eum principali intentio non ferre, ad malum, sed ad bonum spirituale ipsius, vel alterius, vel ad bonum Communis, & ut alter nocere desinet) nihilominus illicet est, & Charitatem repugnat, optare mortem proximo ob bonum temporale non necessarium, aut quodcumque etiam modicum: quia talis centetur esse leborius, momenti facta comparatione cum vita hominis; ut recte notat Joan. Cardenas in *Crisp Theologica ad circumspectiones* 13. Innocentius XI. cap. 3.

15. Altera, & ordine 14. Propositio damnata, sicutonat: *Licetum est absoluto desiderio evadere mortem patrii, non quidem, ne malum patris, sed ut bonum cuipientis, quis nimis ut obvoluta est pinguis hereditatis. Similiter & sequens Propositio*, ordine 15. merito est damnata: *Licetum est filio gaudere de particio parentis a se in ebrietate perpetrato propter ingentes divitias inde ex hereditate conferatas. Haec proinde Propositiones, tanquam damnatae, erunt cavendiz: idque ob rationes num. prec. allatas, que fortius urgent in propofitione, ob amorem a filiis specialiter debet traducatur.*

9. Infupert I. Eum graviter peccare contra Charitatem, qui alicui magnum malum exoptat ex delicia persona, seu quatenus ipsius absoluere ipsi malum est, non vero ob humanum ipsum vel alterius. Ideo de eo dicendum, cui persona alterius tanquam infesta & odio causa deliciet, siveque ipsam non effuderet, aut aliud grave malum ex animo praeceperet. Et hoc ipsum procedit de illo, qui gaudet de gravi malo proximi, qua ipsi malum est. Ratio est clara: quia haec pertinent ad odium persona, quod vocant *Odium inimicitia*.

8. Infupert II. Secus esse dicendum de eo, qui gaudet de malo alicuius, vel tristatur de ipsius bono ex honesto motivo. Sic quippe a peccato mortali exculpat, qui de aliquius inimicitate, vel morte letatur, eo quod sic non possit amplius nocere Communione, aut fieri esse occasio peccandi. Similiter non peccat, qui tristatur, dignatus conferri indignus, impios exaltari, siveque haberi anfani amplius noendi probis hominibus: quia haec spectant ad odium qualitatis persona, quod alio nomine *Odium abominationis* appellant. Quintino Bonacina loc. cit. num. 7. hoc extendit ad matrem, quae mortem filiarum exoptat, eo quod non habeat, unde eas vel ob deformitatem, vel ob inopiam, honestis nuptiis tradat.

10. Ne autem in praefenti materia la-

xentur habentes maliitiam hominum ob indiscretas, immo scandalos quorundam illationes,

merito huic malo Sedis Apostolica Providendum confut, dum Innocentius XI.

Anno 1679. sequentes Propositiones, sive

iacens, ut minimum tanquam scandala, & in praxi perniciosa (ita ianit centuria)

esse damnandas, & prohibendas staruit, & de-

civit. Una, & ordine 13. sic sonat: Si

cum debita moderatione facias, pores absque

cap. 8. num. 8.

14. Relip. II. Proximo sine justa causa fe-

rio

sio maledicere , seu malum optare, Charitati repugnat , & ad peccatum Odi pertinet; interdum etiam Iustitia repugnat , & ad Contumeliam spectat. Ita communis . Exemplum prioris est: si quis cuiquam absenti ex animo maledicat: nam hoc soli Charitati contrariatur . Exemplum posterioris est: si quis serio maledicat prelato, ac in factum ipsius, hoc enim inlerup contineat. Contumeliam, quia laedit honorem Proximi .

15. Solent hoc loco Doctores agere pariter de Invidia , & Acedia , utpote quae etiam sunt peccata mortalia Charitati repugnantia. Verum de istis iam dictum superius (b) explicando septem Peccata Capitalia , inter quae & haec duo connumerantur.

QUESTIO II.

De Scandalo .

SUMMARIUM.

- 16 Scandalum, quid?
- 17 Scandalum aliorum seu datum, quid?
- 18 Eiusdem duplex.
- 19 Scandalum paucorum generatis.
- Scandalum acceptum.
- Subdividitur in Scandalum pusillorum , & Pharisaicum.
- 20 Peccatum speciale scandali, quando committatur?
- 21 Scandalum aliorum quando, & quale peccatum sit?
- 22 Idipsum amplius ostenditur.
- 23 Causa iusta faciens aliquod indifferens , quo alter creditur obsecrare, qua?
- 24 Vitanda tamen Propositio damnata.
- 25 Scandalum mere paucorum interdum permitti potest, interdum non.
- 26 Quando non potest permiti?
- Et quando potest?
- 27 An ex causa licetum sit, perere ab alio talia, qua non sine peccato prestiturus existimat?
- Exempla, in quibus id licet.
- 28 Quid dicendum de Scandalis pusillorum , & Pharisaicorum?

16. CONCL. I. Scandalum recte definitur, dicendo: *Scandalum est dictum, vel factum minus rectum, præbans alteri occasionem ruinae spiritualis.* Ita communis. Dicitur, *dictum, vel factum;* quia ex externa tantum actio (subintellige quoque

omissionem ejus) potest habere rationem scandali, non autem sola cogitatio interna. Et additur, *minus rectum;* quia non solum actione mala, sed que tantum habet speciem mali, potest habere rationem scandali, si alteri occasione peccandi praebitura sit.

17. CONCL. II. Enimmodi scandalam dividitur in actuum , & passivum. *Scandalum actuum,* quod & datum appellant, est illud, cui proxima intentio coevent, & de quo ex professo loquuntur. Et hoc rursum duplex est: nam scandalam actuum aliud est proprium, seu per se tale, dum scilicet quis expressa intentione dat alteri occasionem peccandi, hortando, inducendo, vel faciendo aliquod, quod per se est inducitum ad peccatum , & hoc dicitur *Peccatum speciale scandali.* Aliud est imprudentia actuum; ut sit, si quis eusmodi actionem exercitat, qua sapientia apta est alteri occasionem peccati praebere, et si hoc non intendat: ut si quis die junii carnes comedat coram talibus personis, qui spes circumstantis polunt inde accipere occasionem violandi preceptum Ecclesiæ , vel Fidei præclarum faciendi.

18. *Scandalum passivum* generatis est ipsa spiritualis ruina proximi, in quam quis labitur occasione ad alterius dicto, vel facto accepta. In proposito tamen paucum accipitur, prout contradicitur ab activo , atque alio nomine dicitur *Scandalum acceptum*, seu *Scandalum mere paucorum;* estque illud, cum & præter intentionem operantis, & præter naturam, seu conditionem operis, alter ex eo peccandi occasionem accipit. Et hoc subdividi potest in *Scandalum pusillorum*, quod ex hominis ignorancia, vel fragilitate provenit; & in *Scandalum Pharisaicum*, quod ex mera malitia alterius ortum habet. Prout olim Pharisei, propria malitia, & inuidia erga Christum excavata, ex optimis ejus actionibus, miraculis, & doctrinis scandalizati sunt, a quibus protinde *Scandalum Pharisaicum* appellatur.

19. CONCL. III. Peccatum speciale scandali committitur, quoties quis dat, seu dare intendit alteri occasionem ruinae spiritualis, ea nempe intentione aliquod dicendo, vel faciendo, ut ille peccet: & talis, qui alium inducit ad peccatum intendens illum dannum spirituali, peccat duplice peccato, videlicet peccato speciali scandali, quod opponitur Charitati, & Correctioni fratrem; simulque eo peccato, quod ab altero commititur, seu ad quod induxit alterum

rum. Ita Doctores communiter . Ratio est: quia, qui ex intentione efficiens peccati alterius, hoc ipso vult illud peccatum , & consequenter etiam ipsum efficiens , & non solum peccati scandali. Hinc talis non fauisci in Confessione, dicendo, se alterum ad peccatum induxit, sed tenetur insuper exprimere speciem peccati, ad quod induxit, utpote vel directe, vel latenter indirecte & in sua causa voliti.

20. Advertendum tamen, non semper esse peccatum mortale, licet quis expressa intentione tuam proximi: quia si hoc sit dimidiatum peccatum veniale, ut poca levis indignatio, ad quam proximum inducere intendit, erit tantum peccatum veniale. Ratio est: quia quantitas culpi peccati scandali ex solo proximi damno defidato penitenda est. Balteus V. *Scandalum num. 6.*

21. CONCL. IV. Scandalum actuum ex suo genere est peccatum mortale, quod quis tenetur impetrare occasionem peccati proximi , abstinendo a labore illo, quod est occasio scandali, & non abstinere, sive deinde intendat ruinam proximi, sive non. Ita communis: & ratio clara est: quia (ut supponitur) tenetur impetrare occasionem peccati proximi , & non impedit: unde locum habet illud Salvatoris, *Matth. 18. 7.* *Ne homini illi, per quem scandalum venire.* Additur notarum, *quatinus tenetur impetrare abstinendo &c. & non abstinere;* quia non tenetur tenetur quis abstinere, ut amplius declarabitur in sequentibus.

22. CONCL. V. Licer is, qui absque sufficien-
tia & iusta causa facit opus iniqui-
tatem (idem a posteri dicendum de opere ex se malo, seu peccaminio) quo credit alios abuleros ad peccatum, censetur cooperari peccato alieno, dando scandulum actuum , & consequente peccati nihilominus si quis aliquid ex se indifferenter faciat iusta intercedente causa, non peccat, quamvis ex eo alterum videat sumptum occasionem peccandi, dummodo hoc nullatenus intendat. Ita Doctores passim . Ratio prima partis est: quia quilibet tenetur, quantum comode potest, prævaricare, atque impetrare peccatum proximi & alterius enim faciendo censetur illud indirecte sive in sua causa velle. Altera vero pars fraudetur ex eo: quia talis non censetur cooperari, neque velle peccatum alterius, sed iure suo utendo illud cunctate permittere.

23. Porro iusta causa facienda aliquod indifferens, quamvis co-credat alter abusus. Roffensio Theol. Moral.

K 3 pal-

rum. Ita Doctores communiter . Ratio est: quod quis patetur abstinentia a tali opera , verum etiam quavis alia causa , qui judicio viri prudentis iusta censetur. Nam non semper equalis causa erit proportionata ad excausandam ministracionem indifferenter, cuiquam abuso factam: sed quandoque major, vel minor requiritur causa , prout & illa indifferenter remotius, aut propinquius ad illum abusum propinquiant; vel etiam gravior, aut minus gravis efficit obligatio illius virtutis , cui peccatum illud proxime habet occasio committendum opponitur, ut notat Sanchez lib. 1. in *Decalogum*, cap. 7. num. 12. cum alio. Sic vendens ornamenta, vel fucos, quibus mulier iam parata abutitur, exculari potest a peccato mortali, si ipso non vendente alter venderet: quia vendere talia exinde est indifferens, ac remote solum dat anfum peccato, similiisque subest proportionata causa vendendi: nam alioquin mercator fequeretur damnum notabile , cum neganda talia passim amittere empores . Et ob eandem causam exculari possunt capones vinum praebentes illis, qui timentur se inebriaturi & vel praebentes causam eis , qui eandem in die jejunum percutunt; item & famili parantes meniam, aut mensa inferientes , vel cibos coquentes : quia hi non concurrunt ad potationem, vel confectionem, ut est inebriatio, vel fructus jeninii, sed ut est quid deteriens ad refractionem, quod non est intrinsece malum, sed indifferens.

24. E contra vero Innocentius XI. jure sequentem Propositionem , ordine 15, damnavit: *Famulus , qui fulmiffo humeris scienter adiutor bursam suum ascendere per nefras ad stuprandam virginem , & multeties eidem defervit defendo scandalum , apriendo ianam , aus quid simile cooperando, non peccat mortaliter , si id faciat metu negligibilis damni , putane a Domino male traditur , ne torvo occulis afficiatur , ne domo expellatur.* Et merito hanc Propositio damnata, sicut vitanda est: eo quod actiones illas admundum propinquum ad peccatum accedunt, imo ad cooperantur, dum quis eas scienter exercet.

25. CONCL. VI. Scandalum mere passivum, seu acceptum ex nostra operatione, que neque in se, neque in specie externa licita est, interdum permitti potest, intendunt non. Ita Layman l. 3. tract. 3. cap. 13. num. 8. cum alio communiter. Ratio est: quia præceptum impediendi spirituali ruanam proximi non permittingo scandalum

passivum, est praeceptum affirmativum: hoc autem non semper obligat, sed concurrentibus certis conditionibus.

26. Itaque scandalum mere passivum permitti non potest, sed debet impedi quicunque nulla ratio necessitat, vel utilitas propria, aut aliena cogit nos quidam agere, ex quo putamus alterum fore scandalizandum, seu fumptuum occaſionem peccandi: quia lex Charitatis nos obligat impedit peccatum proximi, non minus, ac alia eius damna, si facile possumus. Et contra vero ob causam necessitat, vel utilitatem, potest permitti Scandalum mere passivum: ac proinde, si urgeat necessitat, vel utilitas, licet aliquid ceterorum non malum sit a nobis, quamvis ex inde alii huius Scandalum, seu occasione peccandi. Exempla nonnulla patens ex dictis n. 23.

27. Quintum fas est ob justam causam necessitat, seu utilitatem, petere ab altero talia, que recte & sine peccato fieri possunt. Non tanter hoc additur, quia nunquam licet inducere alterum ad agendum id, quod sine peccato fieri nequit) tametsi altermale, & non sine peccato nec prestatius existimetur. Sic licet ab ultirario in casu indigentia petetur mutuum: quamvis illi sciatur iustitia exactior, & sic peccatur. Similiter, si id necessitas posulter, possum ab infidelibus iuramentum exigere, hinc sciam spolium juraturum per fallos deos. Infuper Parochianus potest a Parochio concubinari exiger, & recipere Sacramenta, quamvis timeat, hunc nominis cum peccato ministraturum. Ratio est: quia talia opera possunt licet praefari; nam potest Sacerdos præmisa, si velit, Confessione, vel falso Contritione, absque illo peccato ministrare Sacramenta, alter jurare per Deum verum, si hunc agnoscere velit, aut dare gratis mutuum: unde qui habeo iustam causam exigendam, non peccabo talia exiendo, ac perrecto corum peccata.

28. CONCL. VII. Major tamen causa requiritur, ut permittatur Scandalum passivum ex infinitate, aut ignorantia, quod vocant Scandalum perfidiorum, quam requiretur ad permissionem Scandali Pharisai, seu ex malitia. Ita communis. Unde notant Doctores, Scandali Pharisai nullam plenarumque habendam esse rationem: si autem prævidetur Scandalum ex ignorantia, vel fragilitate fecundarum, plerisque esse descendendum, aut præmitendum debitam instructionem, vel admonitionem.

QUESTIO III.

De Discordia, Contentione, & Schismate.

SUMMARIUM.

29. *Discordia, quid?*
30. *Contentio, quid?*
31. *Concordia, quale peccatum?*
32. *Schisma, quid?*
33. *Et quale peccatum?*
34. *Schisma aliud parum, aliud conjunctum cum heresi.*
35. & 36. *Quid faciendum tempore Schismatis, quando electi sunt duo Pontifices?*
37. & 38. *Optima practica pro tali tempore.*

29. CONCL. I. *Discordia est dissensio voluntaria circa bonum, quod ex charitate velle debemus.* Ita D. Thomas 2. 2. q. 37. art. 1. & 2. Alii. Sicut enim concordia & pax consistit in conuenientia voluntatum, ita discordia in carum dissensione. De hac utraque ex parte vulgatum illud proverbium: *Concordia res parva crevit, discordia magna dilabuitur.* Dicitur in data definitio, *dissensio voluntarium circa bonum: nam discordia contra malum non est virtus, sed laudabilis.* Et additur, *quod ex Charitate vellet debemus: non enim est peccatum Discordia, dissidente in bono, quod facere ex Charitate non tenetur, v.g. si faciem rogantem, ut cum eo Religionem ingrediari, aut per regnem, lequi recuſi.*

30. CONCL. II. *Contentio est impugnatio veritatis cum confidencia clamoris.* Ita Layman lib. 2. trist. 3. cap. 11. cum alii. Et haec duplicitate fieri potest: minimus vel ex intentione formalis, quando licet quis agnitus veritatem impugnat: vel ex intentione virtuali, si quis doctrinam impugnat non curans, five ea sit vera, five falsa.

31. Ceterum Contentio, seu veritatis impugnatio, est ex genere suo peccatum mortale (quamvis ob imperfectionem actus, vel parvitate materiae possit esse veniale) quia opponitur Charitati, & paci. Unde Apostolus ad Galatas 5. inter opera carnis, qua excludunt a regno Caelorum, enumerat Contentiones. Hoc carmen intellige de tali veritatis impugnatione, que fieri fit nam si a Scholasticis exercitii causa, aut ad explorandum alterius doctrinam, siue eum debitis circumstantibus, ea iuste esse laudabilis.

32. CON-

QUEST. III. De Discordia, Contentione, & Schismate. 151

32. CONCL. III. *Schisma est illicita divisione, per inobedientiam ab unitate Ecclesiæ facta.* Ita in re communis. Et sensus est, quod peccatum Schismatis committatur, quando quis ideo segregat ab unitate Ecclesiæ, prout ea est Corpus mysticum, ex diversorum statum Fidelibus, tanquam membris inter se, & cum uno Capite Christo, iusquæ in terris Vicario connexis compotum.

33. Schisma opponitur Charitati, qua tenemur diligere Corpus mysticum Ecclesiæ, cuique Caput Visibile, Christique interris Vicarium Romanum Pontificem. Unde D. Augustinus lib. 1. de Serm. Domini, cap. 5. art. 1. *Ubi Charitas non est, non potest esse iusta, quam charitatem si Schismati habent, non dilaniarunt Corpus Christi, quod est eis.*

34. CONCL. IV. Schisma subdividitur in purum, & conjunctum cum heresi. Schisma purum non opponitur Fidei, sed Charitati duxit & paci: ut si quis ex mera malitia abstrahatur, ut ab obedientia veri Romanorum Pontificis, & alteri adhaeratur. Schisma conjunctum cum heresi dicitur, quando insuper negatur aliqua propositione Fidei, ut puta Primitus Sandus Romanæ Ecclesiæ, aut hismodi. Et quidem Schisma plerumque tandem transit in heresie, prout notatur cas. Inter heres 24. q. 3. ibi: *Quod quidem in principio aliquis ex parte intelligi potest: ceterum nullum schisma non aliquam sibi configit heres, ut recte ab Ecclesia recessive videatur.*

35. Quæres, quid faciendum sit tempore Schismatis, quando electi sunt duo Summi Pontifices? Reth. I. Si sit una certas Patria, de quo prudenter dubitare non potest, et ceteri adhaerendum: & qui alteri favent, sunt Schismatis.

36. Reth. II. Si vero in tali casu legitimus Patria dubius, ita ut non possit prudenter cognosciri, nulli est adhaerendum. Ita Sanchez diff. 12. de Schismate, fest. 1. nn. 11. Cajetanus, Sylvester, Bassius, & alii. Reth. est: quia revera tunc nemo ex istis duobus habet verum ius in Ecclesia acquistum. Accedit, quod temerarium sit, ac periculose, dubia habere pro certis.

37. Itaque unusquisque tunc se gerat, ut unum Ecclesiae membra, & Christo Capiti adhaerat, dubios eius Vicarios habens pro dubiis, paratus uni certo adhaerere, quando Ecclesia provisum fuerit de certo: quod, si contrarium fiat, Schisma

sovetur, & hac ex parte peccari potest. Inter ea vero Christiana Plebs satisfacie adherendo suis Episcopis, Parochis, & Doctoribus Catholicis, semper parata adhaerere illi Pope, quem Ecclesia tanquam legitimum receperit. Et haec sententia Suarezii est tutor, & in praxi tenenda.

38. Nilholmianus Sayrus in *Theatre lib.*

3. cap. 5. num. 22. *Sed Trullensis arbitratur, quod quamdiu causa est dubia, & duvel plures contendunt de Papatu, ac pro summis Pontificibus gerant, nec per Concilium Generale res est determinata, tam ipse, quam sequaces eorum a peccato exculcentur si dummodo parati sunt ad determinationem Concilii Papatu se abdicare, & ejusdem Concilii determinationi, ac Decreto acquiescere. Ceterum prior Suarezii sententia tutor est, & merito tenenda. Bassius tom. 2. V. Schisma, num. 5. & alii.*

QUESTIO IV.

De Bello, & variis ipsius concorrentibus.

SUMMARIUM.

39. *Ratio Ordinis.*
40. *Bellum, quid, & quomodo differat a seditione, & rixa?*
41. *Bellum ex natura sua licetum est, si debet?*
42. *Tres ad Bellum iustum conditions requirantur, quae?*
43. *Potest dari Bellum ex utraque pars iustum formaliter, non autem materialiter.*
44. *Subdini in dubio de iustitia belli, possunt parere Principi.*
45. *Quid discordat de extraneis.*
46. *Vel paratis sequi quodcumque Bellum?*
47. *Ad Bellum iusto locute occiduntur innocentia.*
48. *Quid de Innocentibus?*
49. *In Bello iusto, cui acquirantur bona iustum?*
50. *Quid de iniustis?*

39. Solent hoc loco passim Doctores a gere de Bello, five quod per ipsum Charitas plurimum iudicatur, præfertur si est iustum, five quia finis Belli pax est, & securitas, arg. c. Noli 13. q.

K 4 1. 161:

1. ibi: Bellum geritur, ut pax acquiratur.
De quo proinde loquendo sit.

40. CONCL. I. *Bellum est conflictus armorum, autoritate Principis Superioris non recognoscens indicium.* Ita communis. Differat autem a Seditione, & Rixa, quod Bellum sit multitudinis contra extraneos: *Sedition* multitudinis contra multitudinem ejusdem communisatis: *Rixa* vero paucorum, vel singulorum, contra paucos vel singulos.

41. CONCL. II. Bellum, si debitis conditionibus velutum sit, ex natura sua licitum est. Patet enim ex innumeris S. Scripturae locis. Idque intelligendum est, siue Bellum sit mere defensivum, utpote quia Iure naturae licitum est, vim vi repellere: si etiam offensivum, quo sumunt publica vindicta de gravibus injuriis, si alunde conatus satisfaciō obtineri negat.

42. CONCL. III. Ad Bellum iustitiae praeferuntur conditiones, videlicet authoritas legitima Principis Superioris non recognoscens, iusta causa, & recta intentio. Ita Doctores communiter cum D. Thoma 2. 2. qu. 40. art. 4. Et quidem, si prima vel secunda conditio deficit, Bellum non solum Charitat, sed etiam Iustitia contrarium est cum onere reficiendi danni illata: si autem deficit sola tercera conditio, id est, intentio recta, non est contrarium Iustitiae, sed soli Charitati. Maistrus disp. 10. Theol. Moral. n. 107. & alii.

43. CONCL. IV. Potest Bellum ex utraque parte esse iustum formaliter, non tamen materialiter. Ita cit. Maistrus num. 109. cum commun. Et quidem Bellum non posse ex utraque parte esse iustum materialiter, seu a parte rei, & per se loquendo, patet ex eo: quia realiter & a parte rei, solum unius potest competere ius. Caterum quia saepe ob ignorantiam, vel diversarum opinionum probabilitatem, hoc jus ignoratur, hinc per accidens seu formaliter accidere potest, Bellum ex utraque parte esse iustum; prout simile quid saepe numero contingit in causis civilibus, & forensibus.

44. CONCL. V. Subdit in dubio de iustitia Belli, ad Principem ad Bellum eos vocante praecipere, eique parere, & militare possint. Ita Layman l. 2. tract. 3. cap. 12. nro. 8. cum aliis. Ratio est: quia in dubio quicunque tenetur obediē Principi, vel Superiori suo. Sufficit proinde, ut ta-

libus subditis (idem dic de multisibus conductis, filiis postea Bellum imperetur, de cuius iustitia dubitant) manifeste non confiteri de iustitia Belli.

45. Ceterum milites extranei, atque voluntari, vocati ad Bellum, iustitia causam magis examinare tenentur: & si de iustitia Belli dubitant, ita ut in neutram partem prudenter assentiantur, plerumque militare non possint; quia nulla cogente, aut excusante obediē necessitate, exponunt se periculo gravissime injurie inferendae. Dicitur, plerumque: nam siquidem causa bellandi speculative appearat dubia, simul tamen praefumproposito sit, Principem cum Coniliaris causam illam prius diligenter examinasse, bona fide ad Bellum procedere, dannari non debent milites, etiam extranei, si eidem, deposito practice suo duobus, pro suspendio serviant. Layman loc. cit.

46. Illud vero apud omnes in confessio est, milites, qui parati sunt sequi quemcumque ad Bellum vocantem, si justum sit, siue iustum, dummodo stipendum praebeat, verlari in malo statu, & nisi prout sumuntur, a Conflitorio abolivi non posse. Layman ibidem, Basseus v. *Bellum* n. 9. & alii.

47. CONCL. VI. In Bello iusto licite occiduntur omnes nocentes ac rebelles non solum in ipso pugna congregatis, sed etiam post partem victorianam, si corum mores ad vindicandam injuriam, & pacem arque securitatem firmandam, necessaria videatur: nisi forte sub promissione vita fide dederint, & tunc enim pacatum erit servandum. Ita Maistrus loc. cit. cum commun: Additur tamen, nisi forte sub promissione &c. Nam, ut dicitur. Nol. 23. q. 1. Fides, quando primitur, etiam holi servanda est.

48. Porro Innocentes (quales de Jure naturae sunt pueri, ac mulieres de Jure vero Ecclesiastico Religiosi, Clerici, peregrini, homines simplices ac rusticani, idque secundum juris presumptiōnem, quandomodo contrarium de ipsis non ostenditur, arg. c. *Innocentius de Trigona & pace.*) Innocentes, inquit, per arque ex intentione in Bello occidere nunquam licitum est: per accidens tamen, ac prater intentionem aliquando possint occidi, ut pura si Bellum geri, vel Victoria obtineri nequit, nisi innocentes una cum non-tentibus, quibus permixti sunt, simul occidan-

cidentur; prout accidit in arcuum everione, urbium expugnatione, &c. Nam tunc ratio boni communis preponderat privato.

49. CONCL. VII. In Bello iusto bona mobilibus ab hostibus capta Iure Gentium sunt occupantis; quod verum est, nisi confuetudo, vel leges particulares locorum contrarium statuant: Bona autem immobilia sunt Principis, vel Reipublice iustum Bellum indicantis. Ita communis: & pater ex §. item ea, Inf. de Rerum divisione, ibi: Ea, que ex hostibus capimus, Iure Gentium statim nostra sunt.

Concordat textus, si quid bello. ff. de Capri-
vi, juncta Gloria ibidem, recte hoc de rebus
mobilibus intelligent. Quod si tamen aliqui
vigent lex particularis, vel confuetudo,
ut tota preda in communi reponatur, & fini-
gulis æquilater dividatur, juxta illud Davi-
dis Regis effarum, 1. Reg. 30. *Equa pars erit
defensionis ad primum, & remanentis ad se-
cundas, & similiter dividuntur; tunc ea omnino
dicitur observanda.*

50. Dicitur notanter, *in Bello iusto.* Nam

capta hostibus in bello infinito, omnia sunt

obnoxia restituti, ut dictum n. 42. Plura

de Bello dicere non juvat, si verum est illud

Poëta.

Nulla salus Bello: pacem depositimus omnes.

